

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Szanse i aspiracje zawodowe młodzieży i studentów Koszalina i Szczecina

Analiza porównawcza

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

UWAGI OGÓLNE

Niniejsze opracowanie sporządzone zostało w ramach „Zachodniopomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy” Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie na podstawie danych uzyskanych w wyniku przeprowadzenia badań aspiracji i szans zawodowych młodzieży szkół ponadgimnazjalnych oraz studentów Miasta Koszalina i Miasta Szczecina. Badania, o których mowa przeprowadzone zostały w ramach projektu „Lokalne Partnerstwo na Rzecz Pracy” realizowanego przez WUP Szczecin w partnerstwie z PUP Koszalin oraz PUP Szczecin. Projekt ten prowadzony był w ramach grantu PHARE 2002 „Rozwój Zasobów Ludzkich”. W wyniku realizacji badań procedurze badawczej poddana została grupa docelowa złożona z uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych oraz studentów ostatnich lat studiów uczelni wyższych z terenu Koszalina i Szczecina. Łączna liczebność grupy objętej badaniem wynosiła 600 osób. Liczba respondentów dla obu miast była jednakowa i wynosiła 300 osób. Ze względu na kategorie respondentów, badaniom poddano 400 uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych (180 osób w Szczecinie, 220 osób w Koszalinie) oraz 200 studentów ostatnich lat studiów (120 osób w Szczecinie, 80 osób w Koszalinie). Wyboru grupy poddanej badaniu dokonano różnicując jej skład ze względu na typy szkół ponadgimnazjalnych (licea ogólnokształcące, licea profilowane, technika, szkoły zawodowe) funkcjonujące na danym obszarze oraz ze względu na funkcjonujące tam szkoły wyższe.

SPECYFIKA GRUPY Poddanej Badaniu

Grupa respondentów poddanych badaniom jest jedną z najbardziej kluczowych kategorii podmiotów dla lokalnego środowiska społeczno – gospodarczego, w tym zwłaszcza dla lokalnego i regionalnego rynku pracy. Młodzież i studenci stanowią bowiem grupę, która w większości przypadków będzie dopiero wchodzić na rynek pracy. Sposób podejmowania działań przez tą grupę w tym zakresie przesądzać może o przyszłym kształcie rynku pracy.

Poznanie i zdiagnozowanie aspiracji zawodowych młodzieży oraz ich szans na rynku pracy ma wartości tak diagnostyczną jak i prognostyczną. Po pierwsze możliwa jest na tej podstawie ocena bieżącej sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza w tak istotnej dziedzinie jak współdziałanie sektora edukacyjnego z rynkiem pracy i dostosowanie jego oferty do potrzeb rynku pracy. Po drugie zaś od wyborów w zakresie ścieżki zawodowej i ścieżki kształcenia młodzieży zależeć będzie późniejsze położenie młodych ludzi na rynku pracy. Wnioski uzyskane w tej dziedzinie są praktyczną wskazówką dla bieżącego reagowania na rynku pracy oraz edukacji a także dla planowania działań w tych obszarach.

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Grupa poddana badaniu złożona jest z osób korzystających ze szkół i uczelni zlokalizowanych w dwóch największych ośrodkach miejskich województwa zachodniopomorskiego – Szczecinie i Koszalinie. Fakt ten ma niewątpliwe znaczenie dla prowadzonych badań i uzyskanych w tym zakresie wyników. Te dwa miasta pełnią bowiem rolę ponadlokalnych ośrodków rozwoju, są ponadlokalnymi centrami społecznymi, gospodarczymi, edukacyjnymi i kulturalnymi. Zakres ich oddziaływania szczególnie w obszarze edukacji i rynku pracy rozciąga się daleko poza ich granice administracyjne. Zarówno bowiem do Szczecina jak i do Koszalina skierowany jest napływ ludności poszukującej pracy oraz pobierającej naukę na szczeblu średnim i wyższym.

W uproszczeniu przyjąć można, iż Koszalin stanowi subregionalne centrum dla obszaru byłego województwa koszalińskiego, Szczecin natomiast pełni rolę ogólnowojevodzkiego jak i subregionalnego centrum dla obszaru dawnego województwa szczecińskiego. Pomimo faktu, iż oba ośrodki miejskie pełnią funkcję ponadlokalnych centrów rozwoju ich rola, znaczenie i zakres oddziaływania są różne. Niewątpliwie siła oddziaływania edukacyjnego Szczecina jest daleko większa niż siła oddziaływania Koszalina. Większy jest także w przypadku Szczecina wpływ tego ośrodka miejskiego na kształtowanie sytuacji na regionalnym rynku pracy. Ma to związek z kilkoma istotnymi czynnikami, kształtującymi taki stan rzeczy. Po pierwsze jednym z głównych czynników jest wielkość obu ośrodków miejskich. Pod względem liczby ludności Szczecin jest ok. czterokrotnie większy od Koszalina. Zatem istnieją tu większe zasoby ludzkie i większe możliwości ich „zagospodarowania”. Po drugie w Szczecinie istnieje większa różnorodność miejscowego sektora edukacyjnego. Uwidacznia się to zwłaszcza na poziomie szkolnictwa wyższego. Bogatsza oferta edukacyjna skierowana do szerokiego grona odbiorców decyduje o tym, iż Szczecin staje się miejscem pobierania nauki dla mieszkańców całego regionu (w tym także dla mieszkańców Koszalina) jak również dla osób spoza regionu. Jednocześnie w Koszalinie istnieje tylko jedna uczelnia publiczna o dominującej roli na lokalnym rynku edukacyjnym (Politechnika Koszalińska). Oferuje ona ograniczony tematycznie zakres kształcenia, stąd też możliwości zróżnicowania kierunków kształcenia na rynku koszalińskim są niewielkie. Istniejące uczelnie niepubliczne nie są w stanie zapewnić tego zróżnicowania, gdyż ich dostępność dla potencjalnych studentów jest niższa niż w przypadku uczelni publicznych (fakt opłaty czesnego za wszystkie rodzaje i kierunki studiów). Jednakowoż istnieją też korzyści wynikające z takiego stanu rzeczy. Związane jest to kierunkami kształcenia oferowanymi przez dominującą na koszalińskim rynku Politechnikę Koszalińską. Oferta edukacyjna tej uczelni obejmuje bowiem kierunki techniczne, których absolwenci w skali globalnej mają większe szanse na znalezienie zatrudnienia niż absolwenci innych kierunków kształcenia. Po trzecie szczeciński rynek

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

ZACHODNIOPOMORSKIE
OBSERWATORIUM
RYNKU PRACY

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

pracy i lokalne środowisko gospodarcze jest większe niż w Koszalinie. Istnieje tu większa ilość podmiotów gospodarczych będących potencjalnymi pracodawcami dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy a także dla osób wchodzących na rynek pracy i dopiero planujących swoją karierę zawodową. Po czwarte lokalne środowisko gospodarcze Szczecina ma inny charakter niż w Koszalinie. Związane jest to ze strukturą podmiotów gospodarczych funkcjonujących na lokalnym rynku. W przypadku Koszalina przeważającą rolę odgrywają małe i średnie podmioty gospodarcze należące do sektora niepublicznego. Podmioty te w ogromnej większości są głównymi pracodawcami na lokalnym rynku pracy (poza sektorem administracji publicznej, którego znaczenie w tym obszarze jest również istotne). W Koszalinie nie istnieje zasadniczo jeden, lub kilka podmiotów gospodarczych dominujących na lokalnym rynku pracy, posiadających dla niego kluczowe znaczenie. W Szczecinie natomiast istnieje kilka dużych podmiotów gospodarczych wpływających na kształt lokalnego rynku pracy (m. in. Stocznia Szczecińska). Kondycja tych podmiotów gospodarczych wpływa na całe środowisko gospodarcze. Podmioty te często także przechodziły lub nadal przechodzą proces restrukturyzacji, zmuszający organa administracji publicznej do bezpośredniej interwencji w lokalnym środowisku gospodarczym. Po piąte czynnikiem różnicującym koszaliński i szczeciński rynek pracy jest napływ inwestycji. W Koszalinie notuje się w ostatnim okresie wzmożone zainteresowanie potencjalnych inwestorów prowadzeniem działalności w mieście. Powstające w wyniku inwestycji nowe podmioty gospodarcze tworzą nowe miejsca pracy oraz kreują zapotrzebowanie na pracowników posiadających określone kwalifikacje. W Szczecinie natomiast poziom nowych inwestycji jest stosunkowo niski i jego wpływ na lokalny rynek pracy jest niewielki.

Wszystkie opisane czynniki różnicujące dwa ponadlokalne i regionalne ośrodki rozwoju w województwie zachodniopomorskim (Koszalin i Szczecin) nie pozostają bez wpływu na sytuację na styku sektora edukacyjnego i rynku pracy. Mając na względzie dotychczasowe ustalenia dokonana została analiza porównawcza aspiracji i szans zawodowych młodzieży ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych i studentów ostatnich lat studiów Miasta Koszalina i Szczecina. Analiza służyć miała zbadaniu czy wymienione czynniki, charakterystyczne dla obu miast, w sposób znaczący wpływają na zróżnicowanie aspiracji zawodowych młodzieży studentów.

Analiza polega na porównaniu ze sobą wyników badań w zakresie aspiracji zawodowych młodzieży ujętych w szczególności poprzez zbadanie następujących czynników:

- a) opinii młodzieży na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy
- b) znajomości instytucji rynku pracy
- c) planów związanych z rozwojem życia zawodowego

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

- d) potrzeb młodzieży związanych z wejściem na rynek pracy
- e) doświadczeń zawodowych zarówno młodzieży w szkołach ponadgimnazjalnych jak i studentów ostatnich lat studiów
- f) planów związanych z kontynuacją nauki, bądź też podnoszeniem kwalifikacji zawodowych
- g) planów związanych z miejscem zamieszkania i deklaracjami migracji.

Wszystkie wymienione czynniki zanalizowane zostały w powiązaniu z czynnikami charakteryzującymi obszary, na których prowadzono badania. Główny nacisk położony został na wykrycie podobieństw i różnic aspiracji zawodowych młodzieży Koszalina i Szczecina. W trakcie analizy starano się także wskazać przyczyny takiego zróżnicowania lub jego braku.

ZRÓŻNICOWANIE OCENY SYTUACJI NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE

Pierwszym czynnikiem jaki poddany został analizie porównawczej jest kwestia oceny przez koszalińską i szczecińską młodzież sytuacji na lokalnym rynku pracy. Dane uzyskane w tym zakresie zaprezentowano w tabeli nr 1.

Tabela nr 1.

Zainteresowanie lokalnym rynkiem pracy

Czy interesowałeś się sytuacją na rynku pracy w Twoim mieście?				
	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie	Studenci	Uczniowie	Studenci
Tak	50%	63%	44%	65%
Nie	37%	34%	45%	30%

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 1 stwierdzić można, że zarówno w przypadku Koszalina jak i Szczecina występuje dość wysokie zainteresowanie młodzieży sytuacją na lokalnym rynku pracy. W obu przypadkach większe zainteresowanie sytuacją na rynku pracy wykazują studenci. Jest to zrozumiałe, zważywszy na fakt, że studia na ogół są ostatnim stopniem edukacyjnym, po którym konieczne jest podjęcie zatrudnienia. W związku z tym nieodzowne jest bieżące śledzenie sytuacji na rynku pracy i takie planowanie działań aby po zakończeniu nauki w miarę sprawnie uzyskać zatrudnienie. W przypadku uczniów istnieje możliwość kontynuowania edukacji na studiach wyższych. Jednak konieczność wyboru kierunku studiów zgodnego z wymogami rynku pracy

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

powoduje, że nieodzowne jest bieżące śledzenie przez uczniów sytuacji na rynku pracy. W dziedzinie zainteresowania sytuacją na rynku pracy czynnik terytorialny nie odegrał zasadniczo decydującej roli w przypadku studentów. Natomiast w przypadku uczniów zaznacza się niewielki wpływ tego czynnika. Uczniowie koszalińscy wykazują większy stopień zainteresowania sytuacją na lokalnym rynku pracy niż ich szczecińscy koledzy. Świadczy o tym nie tyle procent odpowiedzi „tak” wyrażającej zainteresowanie, co raczej procent odpowiedzi „nie” wyrażających brak zainteresowania (różnica 8 pkt. procentowych na niekorzyść Szczecina). Trudno w sposób jednoznaczny ocenić jakie czynniki miały wpływ na zaistnienie takiego stanu rzeczy. Można założyć, iż o większym zainteresowaniu koszalińskich uczniów sytuacją na lokalnym rynku pracy decyduje przede wszystkim charakter tego rynku. Koszaliński rynek pracy uchodzi bowiem za „trudniejszy” od szczecińskiego. Liczba potencjalnych miejsc pracy jest tu niższa i trudniej jest uzyskać zatrudnienie niż w Szczecinie. Trzeba zatem dokładnie znać potencjalne szanse na znalezienie pracy i miejsca potencjalnego zatrudnienia. Ponadto mało zróżnicowana oferta edukacyjna uczelni wyższych wymusza na uczniach z koszalińskich szkół ponadgimnazjalnych konieczność aktywnego poszukiwania form i kierunków dalszego kształcenia.

Ważnym czynnikiem świadczącym o zainteresowaniu młodzieży i studentów lokalnym rynkiem pracy i wpływającym z tego zainteresowania jest także wyrażana przez nich ocena sytuacji w tym obszarze pod kątem możliwości zatrudnienia i znalezienia pracy. Dane uzyskane w tym zakresie obrazuje tabela nr 2.

Tabela nr 2.

Ocena sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Możliwość otrzymania pracy w ostatnim półroczu.				
	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie	Studenci	Uczniowie	Studenci
Pogorszyły się	20%	18%	25%	7%
Nie zmieniły się	38%	51%	28%	49%
Poprawiły się	5%	1%	7%	10%
Trudno powiedzieć	38%	30%	41%	34%

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Możliwość otrzymania pracy w przyszłym półroczu.				
	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie	Studenci	Uczniowie	Studenci
Pogorszą się	13%	11%	12%	10%
Nie zmieniają się	38%	49%	38%	42%
Poprawią się	13%	19%	18%	19%
Trudno powiedzieć	36%	33%	33%	29%

Informacje zawarte w tabeli nr 2 wskazują, iż znaczna grupa uczniów i studentów nie jest w stanie precyzyjnie opisać sytuacji na rynku pracy w kontekście otrzymania przez nich pracy. Dotyczy to zarówno przeszłego, aktualnego jak i przyszłego okresu czasu. Wynikać to może m. in. z przeświadczenia o dużej płynności lokalnego rynku pracy. W opinii młodzieży lokalny rynek pracy może być oceniany jako rynek niestabilny, na którym nie można precyzyjnie zaplanować swych działań. Zarówno w przypadku Koszalina jak i Szczecina sytuacja ta wygląda podobnie.

Dominującym poglądem dotyczącym możliwości uzyskania pracy jest przede wszystkim stanowisko wskazujące na brak zmian w tym zakresie zarówno w okresie przeszłym jak i przyszłym. W tym zakresie pogląd ten jest wyrażany w prawie jednakowym stopniu przez młodzież szkół i uczelni koszalińskich jak i szczecińskich. Jedynie w przypadku oceny dotychczasowych szans na otrzymanie zatrudnienia wyrażanej przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych występują różnice wskazujące, iż młodzież koszalińska w większym stopniu niż szczecińska uznała, iż sytuacja na rynku pracy w tym zakresie nie uległa zmianie.

Interesujący jest również pogląd wyrażany przez koszalińskich studentów co do poprawy możliwości znalezienia pracy w ostatnim półroczu. Tylko 1% badanych wskazał, iż taka poprawa nastąpiła. Pod tym względem sytuacja opisywana przez ich szczecińskich kolegów jest inna. Tutaj 10% badanych wskazało na poprawę sytuacji w ostatnim półroczu. Zastanawiający jest taki stan rzeczy, zwłaszcza w kontekście nowych inwestycji na koszalińskim rynku i zasadniczego ich braku na rynku szczecińskim. Nie jest możliwe w pełni trafne określenie przyczyny tego stanu rzeczy i zróżnicowania oceny dokonanej przez badanych. Tak niski odsetek liczby studentów oceniających, iż ich możliwości znalezienia pracy w minionym półroczu uległy poprawie świadczyć może o tym, że powstające do tej pory w Koszalinie nowe miejsca pracy nie były skierowane do studentów.

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

**ZACHODNIOPOMORSKIE
OBSERWATORIUM
RYNKU PRACY**

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

Jednocześnie optymizmem nie napawa fakt, iż dość liczna grupa badanych uczniów jak i studentów nie wierzy w zmianę sytuacji na rynku pracy i możliwości łatwiejszego znalezienia zatrudnienia w najbliższej przyszłości.

Podsumowując stwierdzić można, iż zarówno w przypadku koszalińskich jak i szczecińskich uczniów i studentów oceny sytuacji na rynku pracy pod kątem możliwości zatrudnienia kształtują się w podobny sposób. Na oceny te nie wpływa zasadniczo czynnik terytorialny. Może to być zjawisko groźne, zwłaszcza w przypadku Koszalina gdzie tempo rozwoju inwestycyjnego jest stosunkowo wysokie. Można domniemywać, że młodzież nie wierzy w skuteczność działań podejmowanych przez lokalną administrację zmierzających do rozwoju gospodarczego miasta. Pośrednio można również wysnuć wniosek, iż dla obu miast, duży odsetek badanych nie oczekujących poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy może mieć swoje źródła w niskiej ocenie efektywności działań instytucji rynku pracy, która może być przejawiana przez badanych. Jednocześnie brak wiary w poprawę sytuacji na rynku pracy jaki występuje wśród koszalińskich studentów świadczyć może o pojmowaniu koszalińskiego rynku pracy (nierzadko mającego potwierdzenie w rzeczywistości) jako miejsca nie dla nich lecz dla ludzi o niskich kwalifikacjach, gdzie brakuje ofert zatrudnienia ludzi wykształconych. Jest to niewątpliwie zagrożenie dla koszalińskiego środowiska społeczno – gospodarczego. Takie pojmowanie szans na rynku pracy przez studentów może bowiem owocować w przyszłości ich „ucieczką” z „nieperspektywicznego” miasta.

ZRÓŻNICOWANIE ZNAJOMOŚCI INSTYTUCJI RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE

Bardzo istotnym czynnikiem jaki poddany został badaniom jest również kwestia znajomości przez badanych instytucji działających na lokalnym rynku pracy. Dane uzyskane w tym zakresie zaprezentowano w tabeli nr 3.

Tabela nr 3.

Znajomość instytucji rynku pracy.

Jaka jest znajomość instytucji rynku pracy?				
Rodzaj instytucji	Koszalin		Szczecin	
	uczniowie	studenci	uczniowie	studenci
Organizacje pracodawców				
Nie wiem, że istnieje	32%	24%	36%	32%
Wiem, że istnieje ale nie miałem kontaktu	63%	70%	61%	65%
Wiem, że istnieje, miałem okazję poznać	4%	5%	2%	3%
Korzystam z usług	0%	1%	0%	0%
Związki zawodowe				
Nie wiem, że istnieje	17%	13%	12%	14%
Wiem, że istnieje ale nie miałem kontaktu	75%	81%	82%	79%
Wiem, że istnieje, miałem okazję poznać	8%	6%	6%	6%
Korzystam z usług	0%	0%	0%	1%
Instytucje poradnictwa zawodowego				
Nie wiem, że istnieje	18%	22%	16%	13%
Wiem, że istnieje ale nie miałem kontaktu	52%	66%	63%	68%
Wiem, że istnieje, miałem okazję poznać	30%	8%	16%	17%
Korzystam z usług	2%	4%	3%	2%
Ochotnicze Hufce Pracy				
Nie wiem, że istnieje	26%	20%	40%	20%
Wiem, że istnieje ale nie miałem kontaktu	61%	71%	52%	65%
Wiem, że istnieje, miałem okazję poznać	12%	6%	6%	13%
Korzystam z usług	1%	3%	1%	2%
Instytucje szkoleniowe				
Nie wiem, że istnieje	14%	14%	8%	10%
Wiem, że istnieje ale nie miałem kontaktu	63%	66%	66%	66%
Wiem, że istnieje, miałem okazję poznać	20%	18%	19%	23%
Korzystam z usług	3%	3%	6%	2%

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Agencje zatrudnienia				
Nie wiem, że istnieje	13%	5%	9%	7%
Wiem, że istnieje ale nie miałem kontaktu	75%	76%	71%	77%
Wiem, że istnieje, miałem okazję poznać	11%	15%	19%	15%
Korzystam z usług	1%	4%	1%	2%
Powiatowy Urząd Pracy				
Nie wiem, że istnieje	6%	1%	6%	4%
Wiem, że istnieje ale nie miałem kontaktu	68%	48%	76%	70%
Wiem, że istnieje, miałem okazję poznać	24%	34%	17%	23%
Korzystam z usług	1%	16%	0%	4%

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 3 można stwierdzić, iż zarówno w przypadku Koszalina jak i Szczecina znajomość przez młodzież poszczególnych instytucji rynku pracy jest średnia. Należy ponadto zwrócić uwagę, że nie wszystkie typy instytucji znane są obu grupom respondentów w jednakowym stopniu. Ze względu na specyfikę usług i oferty świadczonej na rynku pracy ich znajomość przez respondentów bywa zróżnicowana. Generalnie większą znajomością instytucji rynku pracy charakteryzują się studenci. Jest to związane przede wszystkim, z zakładaną koniecznością podjęcia pracy po zakończeniu okresu studiów, podczas gdy w przypadku uczniów podjęcie pracy po zakończeniu nauki może zostać odłożone w czasie. Nie dziwi fakt, iż najmniej znaną przez koszalińskich uczniów instytucją pozostają organizacje pracodawców. Ten typ instytucji jest bowiem skierowany głównie do przedsiębiorców, choć może być przydatny również potencjalnym pracownikom poszukującym pracy. Może bowiem służyć jako ważne źródło informacji na temat poszczególnych pracodawców i istniejących u nich miejsc pracy. Bardzo niepokojący jest natomiast fakt, iż najmniej znaną instytucją rynku pracy wskazaną przez uczniów szkół szczecińskich są Ochotnicze Hufce Pracy. Jest to zjawisko dziwne i trudno wytłumaczalne, gdyż oferta tej właśnie instytucji rynku pracy jest z mocy prawa skierowana jedynie do młodzieży i ma jej umożliwić efektywne funkcjonowanie na rynku pracy. Nie można w sposób jednoznaczny stwierdzić co leży u podłoża takiego stanu rzeczy. Trudno też określić dlaczego właśnie w przypadku uczniów szczecińskich szkół fakt istnienia OHP jest prawie dwukrotnie mniej znany niż w przypadku ich koszalińskich kolegów, skoro w Szczecinie istnieje Zachodniopomorska Komenda Wojewódzka OHP a w Koszalinie tylko placówka niższego rzędu. Sytuację tą tłumaczyć można na dwa sposoby: po

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

☆ ☆ ☆
☆ ☆ ☆
ZACHODNIOPOMORSKIE
OBSERWATORIUM
RYNKU PRACY

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

pierwsze w świadomości szczecińskiej młodzieży OHP nie istnieje, gdyż działania prowadzone przez tą placówkę są słabo rozpropagowane i mało efektywne, po drugie wielość różnorodnych instytucji rynku pracy w Szczecinie powoduje, iż nie są dostrzegalne działania niektórych z nich (w tym przypadku OHP). Tak sformułowanych wyjaśnień dla istniejącego stanu rzeczy nie można jednak przyjmować jako w pełni uprawnionych, gdyż przyczyny sprawcze determinujące wystąpienie opisywanego stanu rzeczy nie były badane.

Wśród studentów z obu miast najmniej znanymi instytucjami rynku pracy były organizacje pracodawców oraz ochotnicze hufce pracy. W tym przypadku również za bardzo niepokojące zjawisko uznać można małą wiedzę badanych na temat OHP. Jednak w przypadku studentów nie odnotowano tak dużych różnic w tej dziedzinie pomiędzy Koszalinem i Szczecinem jak w przypadku uczniów.

Najbardziej znanymi zarówno wśród uczniów jak i studentów z obu miast instytucjami rynku pracy były Powiatowy Urząd Pracy oraz instytucje poradnictwa zawodowego (Koszalin) lub agencje zatrudnienia (Szczecin).

Z kwestią świadomości istnienia danych instytucji rynku pracy wiąże się również problem korzystania przez badanych z ofert i usług poszczególnych instytucji. Z danych zebranych w trakcie badań wynika, iż w przypadku uczniów stopień korzystania z ofert poszczególnych instytucji rynku pracy jest bardzo niski i waha się na poziomie 3 – 6%. Zarówno w Koszalinie jak i Szczecinie instytucją, z usług której najczęściej korzystają uczniowie są instytucje szkoleniowe. Przy czym w przypadku Szczecina stopień korzystania z oferty tego typu instytucji rynku pracy jest dwukrotnie większy niż w Koszalinie. Bardzo niepokojący jest natomiast fakt, iż znikoma liczba uczniów korzystała z oferty OHP (zaledwie 1% badanych). Zrozumiałe jest, iż młodzież szkolna raczej nie jest nastawiona na trwałe pośrednictwo pracy, lecz dziwi fakt zupełnego braku zainteresowania ofertą skierowaną specjalnie dla niej, zwłaszcza, że OHP obsługując ten segment rynku pracy posiada specjalistyczną ofertę pośrednictwa a także poradnictwa zawodowego sformatowaną pod potrzeby tej właśnie określonej grupy badanych.

W odniesieniu do studentów stwierdzić można, iż instytucją rynku pracy, z której oferty najczęściej korzystają jest PUP. Taki stan rzeczy obserwowany jest zarówno w Koszalinie jak i Szczecinie. Przy czym stopień korzystania przez studentów z oferty PUP w Koszalinie jest ponad 4 krotnie większy niż ma to miejsce w Szczecinie (16% do 4% wskazań badanych). Nie jest w tym miejscu możliwe jednoznaczne wskazanie co jest przyczyną takiego stanu rzeczy. Można domniemywać, że jednym z czynników sprawczych może być charakter strukturalny zbiorowości studenckiej poddanej badaniu,

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

ZACHODNIOPOMORSKIE
OBSERWATORIUM
RYNKU PRACY

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program
Operacyjny
Rozwoju Regionalnego

który jest inny w przypadku Koszalina i Szczecina. W Koszalinie bowiem istnieje jedna uczelnia publiczna, kształcąca większość studentów w systemie dziennym oraz uczelnie niepubliczne, kształcące głównie w systemie zaocznym i wieczorowym. W Szczecinie natomiast istnieje kilka uczelni publicznych kształcących dużą liczbę studentów w systemie dziennym. Można zatem założyć, iż studenci uczelni niepublicznych, studiujący w systemie zaocznym i wieczorowym to na ogół osoby już funkcjonujące na rynku pracy, a zatem mające styczność z PUP. Dlatego też wystąpiło takie zróżnicowanie pomiędzy Koszalinem a Szczecinem w korzystaniu przez studentów z oferty i usług PUP. Tak sformułowanego wyjaśnienia dla istniejącego stanu rzeczy nie można jednak przyjmować jako w pełni uprawnionego, gdyż przyczyny sprawcze determinujące wystąpienie opisywanego stanu rzeczy nie były badane.

Podobnie jak to miało miejsce w przypadku uczniów, tak również bardzo mała liczba badanych studentów korzystała z oferty OHP. Jest to tym bardziej niepokojące, iż studenci będąc grupą wkraczającą na rynek pracy, powinni korzystać z wyspecjalizowanych instytucji rynku pracy świadczących usługi dostosowane do potrzeb tej właśnie kategorii. Jednakże ograniczenia wiekowe dla klientów OHP zapisane w przepisach prawa (25 lat) automatycznie wyklucza część grupy studentów (zwłaszcza zaocznych) spośród potencjalnych usługobiorców tej instytucji.

Podsumowując można stwierdzić, iż w skali globalnej główną instytucją na rynku pracy dla młodzieży pozostaje Powiatowy Urząd Pracy. Jest to najbardziej znana instytucja rynku pracy. Jednak korzystanie przez młodzież z oferty tej instytucji jest w sumie na stosunkowo niewielkim poziomie. Niska jest natomiast wiedza młodzieży na temat OHP, które są instytucją rynku pracy skierowaną specjalnie dla potrzeb tej kategorii osób. Jest to zjawisko bardzo niepokojące, gdyż niski stopień zainteresowania ofertą instytucji mającej obsługiwać młodzież na rynku pracy świadczyć może o tym, że młodzież może nie posiadać sprecyzowanych planów zawodowych a także, że młodzież porusza się po rynku pracy samodzielnie nie korzystając z profesjonalnego poradnictwa pracy i usług doradczych. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być również niewiara młodych ludzi w skuteczność i efektywność działań służb zatrudnienia. Natomiast wyniki samodzielnego poruszania się po rynku pracy przez młodzież mogą być w znacznej większości nikłe. Konieczne jest zatem wzmocnienie roli OHP wśród młodzieży poprzez rozpropagowanie informacji o ofercie i działaniach prowadzonych przez tę instytucję oraz podniesienie poziomu efektywności tych działań.

ANALIZA ZRÓŻNICOWANIA PLANÓW I OCZEKIWAŃ ZAWODOWYCH MŁODZIEŻY

Kolejnym czynnikiem poddanym badaniu było posiadanie przez badaną młodzież planów zawodowych. Dane uzyskane w tym zakresie zaprezentowane zostały w tabeli nr 4.

Tabela nr 4.

Posiadanie planów zawodowych przez młodzież.

Czy posiadasz plany dotyczące Twojego życia zawodowego				
	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie	Studenci	Uczniowie	Studenci
Tak	75%	63%	70%	78%
Nie	11%	12%	10%	4%
Trudno powiedzieć	14%	26%	20%	18%

Niemniej istotną cechą pozwalającą wnioskować o kształcie i planach zawodowych uczniów i studentów jest wyrażana przez te grupy badanych chęć posiadania pracy w określonym sektorze. Informacje w tym zakresie zaprezentowane zostały w tabeli nr 5.

Tabela nr 5.

Atrakcyjność sektorów gospodarki pod względem podjęcia pracy.

W jakim sektorze chciałbyś w przyszłości podjąć pracę?				
	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie	Studenci	Uczniowie	Studenci
Sektor publiczny	31%	34%	22%	30%
Sektor prywatny - pracownik	25%	20%	26%	29%
Własna działalność gospodarcza	30%	34%	36%	28%
Gospodarstwo rolne	3%	4%	1%	2%
Organizacje pozarządowe	2%	0%	3%	4%
Niezdecydowani	10%	9%	13%	7%

Na podstawie informacji uzyskanych w trakcie badania, zaprezentowanych w tabeli nr 4 stwierdzić można, iż zdecydowana większość badanych posiada sprecyzowane plany zawodowe. Zastanawiająca sytuacja w tym zakresie zarysowała się jednak w Koszalinie. W tym przypadku wśród

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

kategoriach studentów odsetek posiadających plany zawodowe był wyraźnie niższy nie tylko w porównaniu z ich kolegami ze Szczecina lecz również w porównaniu z uczniami (zarówno koszalińskimi jak i szczecińskimi). Ponadto, znaczna grupa studentów koszalińskich nie rozważała jeszcze tej kwestii, na co wskazuje liczebność kategorii, która wskazała wariant „trudno powiedzieć” (26%). Podobne grupy studentów szczecińskich jak również uczniów (tak koszalińskich jak i szczecińskich) były zauważalnie niższe. Wyjaśnienie takiego stanu rzeczy nie jest w pełni precyzyjne, tym niemniej założyć można, że u podłoża takiego stanu rzeczy leżeć może obecna na koszalińskim rynku pracy tendencja objawiająca się znacznie liczniejszym tworzeniem miejsc pracy dla osób z kwalifikacjami zawodowymi, bez wymogu wysokiego wykształcenia, przy jednoczesnym doskwierającym braku dostatecznej liczby miejsc pracy dla osób z wykształceniem wyższym.

Tabela nr 5 wskazuje z kolei na pewne odmienności w zakresie „miejsca” realizacji planów zawodowych młodzieży. W przypadku uczniów szkół koszalińskich najbardziej pożądanym sektorem realizacji planów zawodowych jest sektor publiczny. Przy czym przewaga tego sektora nad drugą najczęściej wskazywaną kategorią – własną działalnością gospodarczą – jest bardzo mała (1 pkt procentowy). Jeśli chodzi o uczniów szczecińskich szkół ponadgimnazjalnych tutaj zdecydowanie najatrakcyjniejszym sektorem dla rozpoczynania kariery zawodowej jest prowadzenie własnej działalności gospodarczej. W przypadku studentów sytuacja wygląda w sposób następujący: w przypadku Koszalina badani najchętniej widzieliby swoje kariery zawodowe związane z sektorem publicznym oraz z własną działalnością gospodarczą. Te dwie kategorie uzyskały jednakową liczbę wskazań (34%). W odniesieniu zaś do studentów szczecińskich najchętniej wybieranym sektorem jest sektor publiczny, przy czym tuż za nim znajduje się własna działalność gospodarcza (różnica 2 pkt procentowych).

Na atrakcyjność wyboru sektora publicznego wpływ może mieć m.in. poczucie pewności i stabilności zatrudnienia oraz możliwości uzyskiwania świadczeń socjalnych. O atrakcyjności prowadzenia własnej działalności gospodarczej przesądzać natomiast może m. in. świadomość pracy na swoim, możliwość elastycznego planowania organizacji i czasu pracy oraz możliwość uzyskania potencjalnie wyższych dochodów. Stosunkowo mało atrakcyjna jest natomiast praca w sektorze prywatnym w charakterze pracownika najemnego. Za takim pojmowaniem stanu rzeczy przemawiać może m. in. wyobrażenie o wycisku pracownika przez pracodawcę, potencjalne niskie zarobki i długi czas pracy oraz brak pewności zatrudnienia. Najmniej atrakcyjnymi obszarami realizacji planów zawodowych pozostają tak dla uczniów jak i studentów prowadzenie gospodarstwa rolnego oraz praca w organizacjach pozarządowych. W świetle powszechnie panujących wyobrażeń dotyczących sektora

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

pozarządowego (wedle których działalność społeczna jest niskopłatna i tymczasowa) i sytuacji w rolnictwie przekonania te wydają się być zrozumiałymi.

W kategorii sektora dla realizacji planów zawodowych młodzieży zarysowała się ciekawa cecha wymagająca analizy. Otóż uczniowie szczecińskich szkół ponadgimnazjalnych byli kategorią, która najchętniej realizowałaby swoje plany zawodowe poprzez prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Rysuje się tu zauważalna przewaga wyboru przez nich tej kategorii realizacji planów zawodowych w porównaniu do ich koszalińskich kolegów. Wynikać to może, z faktu, iż rynek szczeciński jest dużo większym rynkiem niż rynek koszaliński, zatem łatwiej niż w Koszalinie jest utrzymać się na nim poszczególnym podmiotom. Bliskość granicy ma zapewne również znaczenie w tym zakresie.

Podsumowując stwierdzić można, iż niezbędne jest rozwijanie i promowanie wśród młodzieży zarówno szkolnej jak i studentów, idei przedsiębiorczości i nakłanianie jej do uruchamiania własnej działalności gospodarczej. Należy zintensyfikować działania w tym zakresie m. in. poprzez tworzenie i wzmocnienie roli Szkolnych Ośrodków Kariery oraz Akademickich Biur Karier.

Niezmierne istotnym czynnikiem w dziedzinie planów zawodowych młodzieży jest również ocena co do możliwości znalezienia pracy po ukończeniu nauki. Wskazywać może na to zdanie badanych w zakresie istnienia dla nich miejsc pracy wśród lokalnych pracodawców. Dane zebrane w tym zakresie zaprezentowano w tabeli nr 6.

Tabela nr 6.

Miejsca pracy wśród lokalnych pracodawców.

Czy Twoim zdaniem są w mieście pracodawcy, którzy mogliby Cię zatrudnić?				
	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie	Studenci	Uczniowie	Studenci
Tak	50%	59%	68%	66%
Nie	15%	6%	7%	10%
Nie mam zdania	35%	35%	25%	24%

Dane zebrane w tabeli nr 6 wskazują, iż badani respondenci są zdania, iż w ich miastach istnieją pracodawcy mogący zapewnić im potencjalne zatrudnienia. Przy czym w odniesieniu do uczniów i studentów ze Szczecina odsetek badanych przeświadczonych o takim stanie rzeczy jest

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

większy niż ma to miejsce w przypadku badanych koszalińskich. Związane może być ze wcześniej już wspomnianą różnicą wielkości i specjalizacją lokalnych rynków pracy Koszalina i Szczecina.

ANALIZA ZRÓŻNICOWANIA W ZAKRESIE METOD WEJŚCIA NA RYNEK PRACY.

Istotnym czynnikiem opisującym aspiracje zawodowe młodzieży szkolnej i studentów są metody jakie planuje podjąć ta grupa w momencie wejścia na rynek pracy. Wśród elementów poddanych analizie w tym obszarze znalazły się m. in.: preferowane przez młodzież metody poszukiwania pracy, najważniejsze warunki uzyskania pracy, zajęcia pomocne w realizacji planów zawodowych oraz zgodność pracy z kierunkiem kształcenia a także ocena przygotowania do wejścia na rynek pracy. Informacje zebrane w tym zakresie zaprezentowane zostały w tabelach nr 7 – 11.

Tabela nr 7.

Sposoby poszukiwania pracy przez młodzież.

W jaki sposób zamierzasz poszukiwać pracy?		
Uczniowie	Koszalin	Szczecin
Zamiar dzwonienia do różnych instytucji	25%	18%
Zamiar poszukiwania pracy przez prasę	12%	19%
Wysyłanie CV	25%	32%
Poszukiwanie pracy przez internet	9%	7%
Poszukiwanie pracy z wykorzystaniem znajomych	10%	12%
Poszukiwanie poprzez PUP	5%	2%
Trudno powiedzieć	15%	9%

Jak wynika z danych zawartych w tabeli nr 7 najpopularniejszymi metodami poszukiwania przyszłej pracy przez uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych są metody bazujące na bezpośrednim kontakcie z potencjalnymi pracodawcami takie jak kontakty telefoniczne z potencjalnymi pracodawcami i wysyłanie CV. W przypadku Koszalina obie metody poszukiwania pracy były w równym stopniu popularne, natomiast w przypadku Szczecina zdecydowanie najpopularniejszą metodą poszukiwania pracy przez uczniów było wysyłanie cv, na drugim natomiast miejscu znalazło się poszukiwanie pracy poprzez prasę. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być m. in. charakter i wielkość szczecińskiego rynku pracy, na którym funkcjonuje znacznie większa liczba

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

potencjalnych pracodawców, dlatego pole potencjalnego wyboru jest większe. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że stosunkowo mało popularną metodą poszukiwania pracy jest korzystanie z pośrednictwa PUP. Wynikać to może z przeświadczenia o niskiej efektywności tego typu metody poszukiwania pracy oraz o nieatrakcyjnej ofercie pracy prezentowanej przez PUP. Wyniki uzyskane w zakresie metod poszukiwania pracy przez uczniów mogą napawać optymizmem, preferowane są bowiem metody stawiające na samodzielność i bezpośrednie kontakty z pracodawcami. Z drugiej jednak strony brak profesjonalnej opieki ze strony wyspecjalizowanych agend rynku pracy takich jak PUP może mieć wpływ na efektywność tego procesu.

Z niewiadomych przyczyn zagadnienia tego nie przebadano wśród studentów, jednak można przypuszczać z dużą dozą prawdopodobieństwa, iż w ich przypadku uzyskane wyniki miałyby podobny charakter.

Tabela nr 8.

Najważniejsze warunki uzyskania pracy.

Jakie są najważniejsze warunki uzyskania pracy?						
Koszalin uczniowie						
	Profesjonalizm	Cechy osobowe	Autoprezentacja	Znajomości	Doskonalenie się	Mobilność
Najważniejsze	83%	19%	12%	21%	11%	5%
Ważne	11%	59%	48%	50%	19%	18%
Najmniej ważne	6%	22%	40%	29%	60%	76%
Szczecin uczniowie						
	Profesjonalizm	Cechy osobowe	Autoprezentacja	Znajomości	Doskonalenie się	Mobilność
Najważniejsze	83%	14%	19%	21%	8%	6%
Ważne	13%	63%	52%	32%	28%	17%
Najmniej ważne	4%	23%	29%	47%	64%	78%

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Koszalin studenci						
	Profesjonalizm	Cechy osobowe	Autoprezentacja	Znajomości	Doskonalenie się	Mobilność
Najważniejsze	73%	19%	10%	35%	5%	0%
Ważne	23%	56%	41%	38%	17%	31%
Najmniej ważne	4%	25%	49%	27%	78%	69%
Szczecin studenci						
	Profesjonalizm	Cechy osobowe	Autoprezentacja	Znajomości	Doskonalenie się	Mobilność
Najważniejsze	78%	22%	10%	22%	10%	0%
Ważne	15%	62%	61%	39%	20%	4%
Najmniej ważne	7%	16%	29%	39%	70%	96%

Jak wynika z danych zawartych w tabeli nr 8 za najbardziej istotny czynniki umożliwiające znalezienie pracy obie kategorie badanych z obu miast wskazały profesjonalizm. Najmniej ważnym czynnikiem jest natomiast mobilność (koszalińscy i szczecińscy uczniowie, szczecińscy studenci wskazali tę kategorię jako najmniej ważną) oraz doskonalenie się (jako najmniej ważną wskazali tę kategorię koszalińscy studenci). Ponadto za stosunkowo istotne cechy przydatne w poszukiwaniu pracy respondenci uznali także cechy osobowe oraz autoprezentację. Wziąwszy pod uwagę te fakty można stwierdzić, iż taki dobór cechy uznawanych za istotne w procesie poszukiwania pracy związany może być z przeświadczeniem badanych, iż raz nabyte kwalifikacje zawodowe są wystarczającym czynnikiem przy poszukiwaniu pracy. Wynikać może to z kolei z pojmowania własnych kwalifikacji zawodowych jako będących na wystarczająco wysokim poziomie, umożliwiającym pozyskanie pracy. Ponadto widać wyraźnie, że młodzież w poszukiwaniu pracy nie bierze raczej pod uwagę elastyczności wykonywanej ewentualnie pracy. Takie wyobrażenia młodzieży co do warunków uzyskania pracy są raczej zgodne z wymaganiami potencjalnych pracodawców, jednakże niski stopień mobilności zawodowej prezentowany przez młodzież może być poważną przeszkodą w otrzymaniu pracy.

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

ZACHODNIOPOMORSKIE
OBSERWATORIUM
RYNKU PRACY

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Tabela nr 9.

Zajęcia pomocne w realizacji planów zawodowych.

Jakie zajęcia lub ćwiczenia pomogłyby Ci realizować plany zawodowe?				
	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie	Studenci	Uczniowie	Studenci
Praca w grupie	13%	5%	17%	3%
Pisanie CV	5%	3%	6%	2%
Autoprezentacja	10%	9%	13%	3%
Bilans własnych możliwości	8%	5%	11%	2%
Zakładanie formy, NGO	11%	8%	7%	2%
Komunikacja międzyludzka	6%	11%	7%	5%
Specjalistyczne kursy zawodowe	13%	23%	17%	34%
Obsługa programów komputerowych	5%	8%	1%	9%
Kursy językowe	15%	5%	7%	30%
Trudno powiedzieć	15%	22%	12%	6%

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 9 stwierdzić można, iż według badanych najbardziej przydatnym w realizacji planów zawodowych typem zajęć są specjalistyczne kursy zawodowe. Ten rodzaj działań znalazł największe uznanie zarówno wśród uczniów jak i studentów z obu miast. Taki stan rzeczy świadczyć może, iż w opinii badanych umiejętności i wiedza nabyta w trakcie nauki nie są wystarczające dla skutecznego planowania kariery zawodowej i podjęcia pracy. Ponadto zauważyć można, iż uczniowie z obu miast dużo częściej niż studenci wskazywali na pracę w grupie jako narzędzie pomocne w realizacji planów zawodowych. W przypadku Szczecina była to jedna z dwóch dominujących kategorii. To z kolei świadczyć może o niewielkich umiejętnościach interpersonalnych respondentów. Zastanawiająco przedstawia się sytuacja w zakresie kursów językowych. Otóż tak kategoria działań została wskazana przez koszalińskich uczniów jako najbardziej przydatny rodzaj pomocy w realizacji planów zawodowych. Natomiast u ich szczecińskich kolegów nie ten rodzaj pomocy nie znalazł aż takiego uznania. Zupełnie inaczej sytuacja wygląda jeśli chodzi o studentów. W Szczecinie ta kategoria pomocy jest drugą najczęściej wskazywaną przez badanych, natomiast w Koszalinie zajmuje ona jedno z ostatnich miejsc pod względem liczby wskazań. Nie sposób jednoznacznie wyjaśnić przyczyn takiego stanu rzeczy. Być może świadczy o

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

niskim lub niepraktycznym poziomie nauczania języków obcych w koszalińskich szkołach ponadgimnazjalnych i szczecińskich uczelniach. Z drugiej jednak strony istotną rolę może odgrywać tu również bliskość granicy.

Tabela nr 10.

Zgodność pracy z kierunkiem kształcenia.

Czy ważna jest dla Ciebie zgodność przyszłej pracy z kierunkiem kształcenia?				
	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie	Studenci	Uczniowie	Studenci
Tak	36%	23%	56%	60%
Nie	31%	36%	43%	24%
Nie mam zdania	33%	41%	1%	16%

Dane zaprezentowane w tabeli nr 10 wskazują na istnienie dość znacznych dysproporcji pomiędzy młodzieżą koszalińską a szczecińską w zakresie zgodności wykonywanej pracy z ukończonym kierunkiem kształcenia. Różnice te są znaczne dla obu kategorii respondentów, przy czym w sposób szczególny uwidaczniają się w przypadku studentów. Ogólnie rzecz biorąc można powiedzieć, że młodzież koszalińskich szkół i uczelni generalnie nie przywiązuje tak dużej wagi do zgodności kierunków kształcenia z wykonywaną pracą. Przy czym większą wagę do tej zgodności przykładają uczniowie koszalińskich szkół niż studenci koszalińskich uczelni. Natomiast w Szczecinie tak uczniowie jak i studenci przywiązują bardzo dużą wagę do zgodności wykonywanej w przyszłości pracy z kierunkami kształcenia. Przy czym w tym przypadku większy nacisk w tym względzie wykazują studenci.

Nie jest do końca jasne co może leżeć u podłoża takiego stanu rzeczy. Tym niemniej można założyć, iż znaczny wpływ w tym zakresie posiada charakter lokalnych rynków pracy Koszalina i Szczecina oraz struktura miejscowego sektora edukacyjnego. Koszaliński rynek pracy bowiem ma opinię rynku trudnego, gdzie bardzo ciężko jest uzyskać pracę. W związku z tym przyjmowane są jakiegokolwiek nadążające się oferty pracy. Z drugiej jednak strony taki wynik może być związany z większą elastycznością młodzieży koszalińskiej na rynku pracy, zdolnej do dopasowania swoich kwalifikacji zawodowych do oferty rynku pracy i nie trzymającej się sztywno jedynie wyuczonego zawodu. W tym względzie jest to zjawisko o pozytywnym charakterze.

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Tabela nr 11a

Ocena przygotowania młodzieży do wejścia na rynek pracy (uczniowie)

Ocena praktycznej nauki zawodu (w szkołach o profilach zawodowych)		
	Koszalin	Szczecin
Dała mi dobre podstawy do przyszłej pracy	56%	41%
Strata czasu	19%	19%
Trudno powiedzieć	41%	41%

Tabela 11b.

Ocena przygotowania młodzieży do wejścia na rynek pracy (studenci)

Czy Twoim zdaniem studia przygotowały Cię do wejścia na rynek pracy?		
	Koszalin	Szczecin
Tak, jestem bardzo dobrze przygotowany	10%	1%
Tak, raczej jestem przygotowany	40%	31%
Trudno powiedzieć	25%	43%
Raczej nie jestem przygotowany	23%	23%
Nie, nie jestem przygotowany	3%	2%

Ze względu na specyfikę obu kategorii respondentów zastosowane zostały odrębne metody zbadania stopnia ich przygotowania do wejścia na rynek pracy. W przypadku uczniów uwaga skupiona została na uczniach szkół zawodowych, dostarczających wiedzy z zakresu „konkretnego” zawodu i umożliwiające wejście na rynek pracy bezpośrednio po zakończeniu nauki. Pomińnięte zostały natomiast licea ogólnokształcące, stanowiące swoisty wstęp do dalszej edukacji na poziomie wyższym. W przypadku uczniów badano przydatność praktycznej nauki zawodu na rynku pracy. Inny był sposób badania oceny stopnia gotowości studentów do funkcjonowania na rynku pracy. Tutaj badano ogólną ocenę przygotowania do wejścia na rynek pracy jaki dają studia.

Dane zaprezentowane w tabeli nr 11 świadczą o istnieniu pewnych dysproporcji w ocenie przygotowania młodzieży do wejścia na rynek pracy pomiędzy Koszalinem i Szczecinem. Młodzież koszalińska (zarówno uczniowie jak i studenci) czuje się lepiej przygotowana przez szkoły i uczelnie do wejścia na rynek pracy niż młodzież szczecińska. Związane może być to m. in. z charakterem rynku edukacyjnego obu miast (bardziej różnorodnego dla Szczecina). Zwłaszcza w przypadku

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

studentów może grać rolę fakt, iż dominująca na tym terenie uczelnia jaką jest Politechnika Koszalińska kształci studentów głównie w kierunkach technicznych (a także ekonomicznych), po których perspektywy znalezienia pracy są dość dobre. W Szczecinie natomiast nie istnieje silnie dominująca uczelnia wyższa jednak znaczna jest liczba studentów kształcących się na kierunkach humanistycznych, po ukończeniu których znalezienie pracy jest daleko bardziej trudne niż po kierunkach technicznych. Ponadto na taki stan rzeczy mieć może również wpływ poziom i jakość kształcenia, lecz jest to kwestia wymagająca odrębnego zbadania.

ANALIZA ZRÓŻNICOWANIA DOŚWIADCZEŃ ZAWODOWYCH MŁODZIEŻY

Kolejnym istotnym czynnikiem poddanym analizie, który może mieć wpływ na kształtowanie się aspiracji zawodowych młodzieży są jej dotychczasowe doświadczenia zawodowe. W toku prowadzonej w tym zakresie analizy pod uwagę wzięte zostały dwa główne elementy opisujące ten obszar: dotychczasowa praca płatna oraz działalność wolontariacka. Informacje uzyskane w tej dziedzinie zaprezentowano w tabelach nr 12 – 14.

Tabela nr 12.

Dotychczasowa praca za wynagrodzeniem.

Czy pracowałeś już kiedykolwiek otrzymując wynagrodzenie?				
[liczby bezwzględne]	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie N = 220	Studenci N = 80	Uczniowie N = 180	Studenci N = 120
Praca w Polsce				
Łącznie	116	64	97	76
Z umową	43	42	29	32
Bez umowy	73	22	68	44
Praca za granicą				
Łącznie	21	23	14	32
Z umową	3	7	5	14
Bez umowy	18	16	9	18

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Tabela nr 13.

Aktualna praca (tylko studenci).

Czy aktualnie pracujesz?		
	Koszalin	Szczecin
Tak na pełny etat	3%	23%
Tak na część etatu	8%	9%
Prowadzę działalność gospodarczą	2%	5%
Tak, ale tylko dorywczo	32%	22%
Nie pracuję	56%	40%

Tabela nr 14.

Udział w wolontariacie.

Czy brałeś udział jako wolontariusz w jakichkolwiek działaniach na rzecz swojej miejscowości?				
	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie	Studenci	Uczniowie	Studenci
Tak	32%	25%	39%	42%
Nie	68%	75%	61%	58%

Na podstawie analizy danych zawartych w tabelach 12 – 14 stwierdzić można, iż zarówno młodzież koszalińska jak i szczecińska posiadała do tej pory doświadczenia zawodowe. W przypadku młodzieży szkół koszalińskich jak i szczecińskich doświadczenia takie posiadało blisko 60% badanych, z czego doświadczenia w pracy zagranicą posiadało odpowiednio 9% (Koszalin) i 7% (Szczecin) badanych. Jest to zjawisko o raczej pozytywnym charakterze, bowiem młodzi ludzie w dotychczas podejmowanej pracy mieli okazję zapoznać się od strony praktycznej z wymogami, rygiorem i dyscypliną pracy.

W przypadku studentów doświadczenia zawodowe są na jeszcze większym poziomie. Blisko 80% badanych w Koszalinie i 90% badanych w Szczecinie miało już za sobą doświadczenia zawodowe. Zarówno w przypadku uczniów jak i studentów podejmowali oni dotychczasowo pracę w większości na terenie kraju.

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Jednocześnie w odniesieniu do studentów badano także ich obecny status na rynku pracy. W tym zakresie widoczne są znaczne dysproporcje pomiędzy Koszalinem i Szczecinem. O ile w Koszalinie zatrudnionych na pełen etat jest tylko 3% ogółu badanych, o tyle w Szczecinie odsetek ten jest znacznie wyższy i wynosi 23%. Trudno ocenić co jest przyczyną takiego stanu rzeczy. Można założyć, iż wpływ na to ma wielokrotnie już wspomniany charakter szczecińskiego rynku pracy i sektora edukacyjnego, który pozwala na jednoczesną pracę i studiowanie. W Koszalinie pogodzenie tych dwu rzeczy jest już trudniejsze.

Ponadto w dziedzinie doświadczeń zawodowych młodzieży na rynku pracy analizie poddano również jej uczestnictwo w różnego rodzaju działaniach o charakterze wolontariatu. W tym obszarze również stwierdzić można, iż generalnie poziom zaangażowania młodzieży w tego typu przedsięwzięcia jest wyższy w przypadku młodzieży szczecińskiej, zwłaszcza wśród studentów. Nie do końca można wyjaśnić przyczyny takiego stanu rzeczy. Wpływ na to może mieć wiele czynników, takich jak m. in.: różnorodności i liczba organizacji społecznych działających w danym mieście, wielkość miejscowych środowisk akademickich i młodzieżowych, różnorodność lokalnego środowiska edukacyjnego i in.

ANALIZA ZRÓZNICOWANIA PLANÓW ZWIĄZANYCH Z KONTYNUACJĄ NAUKI.

Bardzo istotnym czynnikiem z punktu widzenia oceny szans i aspiracji zawodowych młodzieży wchodzącej na rynek pracy jest kwestia kontynuacji nauki przez i planowania ewentualnego dalszego trybu i kierunków kształcenia. Dane zebrane w tym zakresie zaprezentowano w tabelach nr 15 i nr 16.

Tabela nr 15.

Kontynuacja nauki przez młodzież ponadgimnazjalną.

Gdzie zamierzasz kontynuować naukę?		
	Koszalin	Szczecin
Na studiach magisterskich	64%	54%
Na studiach licencjackich	11%	8%
Specjalistyczne kursy	5%	1%
Jestem niezdecydowany	14%	37%
Nie zamierzam kontynuować	6%	-

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Tabela nr 16.

Kontynuacja kształcenia przez studentów.

Jeżeli po zakończeniu studiów zamierzasz się doksztalać, to jaka będzie to forma?		
	Koszalin	Szczecin
Inne studia	4%	11%
Studia podyplomowe	46%	37%
Specjalistyczne kursy	26%	32%
Jestem niezdecydowany	14%	17%
Nie zamierzam	10%	3%

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 15 można stwierdzić, iż zarówno uczniowie szkół koszalińskich jak i szczecińskich w większości przypadków zamierzają kontynuować dalszą naukę po zakończeniu edukacji szkolnej. Najbardziej popularną formą dalszego kształcenia są studia magisterskie, przy czym są one bardziej popularne wśród uczniów koszalińskich niż szczecińskich. W kwestii kontynuowania nauki przez młodzież szkolną zaobserwowana została także bardzo ciekawa sytuacja. Otóż niezwykle interesujący jest bardzo wysoki odsetek uczniów szczecińskich, którzy nie są zdecydowani co do dalszej nauki (37% ogółu badanych) zwłaszcza jeśli dokonane zostanie porównanie z uczniami i koszalińskimi, w których przypadku odsetek niezdecydowanych jest znacznie niższy (14% ogółu badanych). Ciekawym spostrzeżeniem wynikającym z przeprowadzonych badań jest również fakt, że żaden spośród uczniów szczecińskich szkół nie wskazał, iż nie jest zainteresowany dalszą kontynuacją nauki, podczas gdy w przypadku uczniów szkół koszalińskich istnieje taka kategoria respondentów (6%). O ile taki stan rzeczy nie wynika z błędów procesu badawczego, to jest bardzo ważną cechą wskazującą na zróżnicowanie środowiska uczniów z obu miast. Duży odsetek odpowiedzi „nie jestem zdecydowany” przy braku odpowiedzi „nie zamierzam kontynuować” świadczyć może o tym, że uczniowie szczecińscy w dużo większym stopniu niż ich koszalińscy koledzy nie posiadają sprecyzowanego planu i ścieżki przyszłej kariery zawodowej. Nie planują w pełni swojej przyszłości. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być fakt, iż w Szczecinie w porównaniu do Koszalina istnieje wiele potencjalnych ścieżek dla dalszego rozwoju edukacyjnego i życiowego młodych ludzi. Tutaj pole wyboru jest większe zatem wybór ścieżki edukacyjnej i

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

zawodowej jest trudniejszy, podczas gdy w Koszalinie opcje wyboru są mniejsze i łatwiej jest dokonać wyboru jednej z niewielu dostępnych i „utartych” dróg rozwoju.

Plany edukacyjne studentów opisuje natomiast tabela nr 16. W odniesieniu to tej kategorii badanych również można stwierdzić, iż w znacznej większości przypadków badani są zdecydowani kontynuować dalszą edukację po zakończeniu studiów. Najczęściej wybieraną formą dalszego kształcenia są studia podyplomowe. Najrzadziej zaś – inny kierunek studiów.

W zakresie kontynuacji nauki przez studentów uwidacznia się pewien stopień zróżnicowania tego zjawiska pomiędzy Koszalinem i Szczecinem. Otóż generalnie rzecz biorąc studenci szczecińscy wykazują większy poziom zainteresowania dalszą nauką niż studenci koszalińscy. Świadczy o tym odsetek badanych, który wskazał, iż nie zamierza w ogóle kontynuować procesu kształcenia (odpowiednio po 10% Koszalin i 3% Szczecin). Ponadto pomiędzy studentami koszalińskimi i szczecińskimi istnieje również zróżnicowanie w zakresie wyboru innego rodzaju studiów po zakończeniu bieżącej edukacji. Taki wariant wybrała zauważalnie większa liczba studentów szczecińskich niż koszalińskich. Przyczyn dla wspomnianych rodzajów zróżnicowania w zakresie kontynuacji nauki przez studentów uczelni koszalińskich i szczecińskich szukać należy przede wszystkim w bogatszej ofercie edukacyjnej na poziomie wyższym oferowanej przez Szczecin. Większa liczba uczelni i instytucji edukacyjnych na miejscu oferuje lepszy dostęp do ich oferty niż w przypadku Koszalina, gdzie liczba uczelni i oferta edukacyjna jest mniejsza. Ponadto pod uwagę należy również wziąć chłonność miejscowych rynków, od której zależy ilości i możliwości wyboru potencjalnych ścieżek kariery zawodowej i życiowej.

Podsumowując stwierdzić należy że zarówno koszalińska jak i szczecińska młodzież szkolna oraz studenci są generalnie nastawieni na dalsze poszerzanie zasobu wiedzy poprzez uczestnictwo w różnych formach kontynuowania nauki. Jest to zjawisko ze wszech miar pozytywne, może bowiem świadczyć o otwartości edukacyjnej młodych ludzi i chęci do dalszego i ciągłego rozwoju zawodowego i społecznego. Młodzi ludzie są nastawieni na rozwój i dostosowanie swoich umiejętności do dynamicznej sytuacji na rynku pracy. Należy przy tym zwrócić uwagę aby wybory edukacyjne młodzieży były zgodne z potrzebami rynku pracy a nie wynikały z innych przyczyn (niski poziom kształcenia, który trzeba uzupełnić, moda, trendy etc.). Niepokojące jest również to, że istnieje znaczna grupa młodzieży szkolnej (głównie szczecińskiej), która nie ma sprecyzowanych planów dotyczących swojej dalszej ścieżki edukacyjnej.

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

ANALIZA PLANÓW ZWIĄZANYCH Z MIEJSCEM ZAMIESZKANIA I MIGRACJI.

Ważnym czynnikiem świadczącym o charakterze planów i aspiracji zawodowych młodzieży wchodzącej na rynek pracy jest kwestia ewentualnej zmiany miejsca zamieszkania po zakończeniu nauki w szkole bądź studiów na uczelni wyższej. Dane uzyskane w tym zakresie zaprezentowano w tabeli nr 17.

Tabela nr 17a.

Deklaracje zamiarów wyjazdu po zakończeniu nauki – młodzież koszalińska

Czy po zakończeniu nauki zamierzasz?		
	Uczniowie*	Studenci**
Mieszkać w Koszalinie	14%	9%
Mieszkać w innym mieście* / na terenie powiatu koszalińskiego**	8%	8%
Zmienić województwo	25%	13%
Powrócić do rodzinnej miejscowości**	-	8%
Wyjechać za granicę	22%	38%
Trudno powiedzieć	31%	25%

Tabela nr 17b.

Deklaracje zamiarów wyjazdu po zakończeniu nauki – młodzież szczecińska

Czy po zakończeniu nauki zamierzasz?		
	Uczniowie	Studenci**
Mieszkać w Szczecinie	37%	19%
Mieszkać w innym mieście	1%	2%
Zmienić województwo	10%	8%
Powrócić do rodzinnej miejscowości**	-	15%
Wyjechać za granicę	31%	31%
Trudno powiedzieć	21%	25%

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 17 stwierdzić można, że występuje znaczne zróżnicowanie pomiędzy młodzieżą koszalińskich i szczecińskich szkół i uczelni w obszarze ewentualnych migracji po zakończeniu procesu kształcenia. O ile młodzież koszalińska zarówno w przypadku uczniów jak i studentów w zdecydowanej większości przypadków deklaruje chęć opuszczenia Koszalina po zakończeniu nauki, o tyle w przypadku młodzieży szczecińskiej dążenie to nie jest już tak wyraźne. Różnice te uwidaczniają się zwłaszcza w przypadku uczniów, gdzie zaledwie 14% spośród uczniów koszalińskich szkół deklaruje chęć pozostania w Koszalinie wobec 37% uczniów szkół szczecińskich. U podłoża takiego stanu rzeczy może leżeć m. in. również skład badanej zbiorowości, bowiem w przypadku uczniów i studentów koszalińskich jest znacznie większa liczba respondentów na stale mieszkających poza tym miastem niż w przypadku Szczecina. Jest to o tyle interesujące, gdyż ukazuje, iż rola Koszalina jako ponadlokalnego centrum rozwoju jest tylko czasowa i ograniczona do etapu pobierania nauki. Ponadto znaczna liczba młodzieży koszalińskiej wyrażająca wolę wyjazdu do innego województwa pozwala uznać, iż Koszalin jest postrzegany przez młodzież jako prowincjonalny ośrodek miejski funkcjonujący w ramach zmarginalizowanego regionu, w którym szanse startu życiowego są bardzo ograniczone, a perspektywy życiowe daleko nieatrakcyjne. Natomiast Szczecin ze swą ograniczoną strefą oddziaływania ponadlokalnego jest mimo wszystko dla młodych ludzi lepszym miejscem dla kontynuowania kariery zawodowej po zakończeniu nauki. Jednakże w skali ogólnej należy zwrócić uwagę, iż znaczny odsetek młodych ludzi wyraża wolę opuszczenia kraju po zakończeniu nauki. Świadczy to o tym, iż nie tylko region, ale również cały kraj jest postrzegany jako obszar o nikłej atrakcyjności zawodowej, niesprzyjający rozwojowi kariery i starowi życiowemu młodego człowieka.

W celu lepszego poznania przyczyn leżących u podłoża decyzji związanych z decyzją o zmianie miejsca zamieszkania po zakończeniu nauki przez młodzież zbadane również zostały potencjalne powody skłaniające młodzież do podjęcia takich decyzji. Dane uzyskane w tym zakresie zaprezentowano w tabeli nr 18.

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Tabela nr 18.

Powody wyjazdu z Koszalina / Szczecina.

Jeśli zamierzasz wyjechać z Koszalina / Szczecina to jakie są tego główne powody?				
	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie	Studenci	Uczniowie	Studenci
Rodzinne	5%	8%	3%	12%
Mieszkaniowe	2%	3%	2%	4%
Praca	40%	55%	41%	40%
Możliwości rozwoju	37%	25%	34%	32%
Trudno powiedzieć	1%	8%	18%	12%
Inne	15%	-	2%	-

Jak wskazuje tabela nr 18 najczęstszym powodem, dla którego młodzież zarówno koszalińskich jak i szczecińskich szkół i uczelni decyduje się na opuszczenie tych miast po zakończeniu nauki jest praca. Na drugim miejscu wśród najczęściej wymienianych powodów wyjazdów po zakończeniu nauki jest poszukiwanie możliwości rozwoju. Analizując podawane przez badanych powody potencjalnego wyjazdu po zakończeniu nauki zauważyć można, iż dla młodzieży koszalińskiej (zwłaszcza dla studentów) możliwości rozwoju są mniej istotną przyczyną do potencjalnego opuszczenia miasta niż dla młodzieży szczecińskiej. Świadczyć to może o tym, iż młodzież koszalińska postrzega Koszalin jako miasto, w którym możliwości rozwoju są niewielkie. Młodzież szczecińska ma natomiast większe możliwości rozwoju w oparciu o Szczecin w porównaniu z młodzieżą Koszalińską.

Aby w jeszcze bardziej precyzyjny i kompleksowy sposób poznać przyczyny, dla których młodzież jest zdecydowana wyemigrować z Koszalina i Szczecina zbadano jej opinie o wymienionych miastach jako „miejscach do życia”. Dane uzyskane w tej kategorii obrazuje tabela nr 19.

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Tabela nr 19.

Koszalin i Szczecin jako dobre miejsca do życia.

Czy uważasz, że Koszalin / Szczecin jest dobrym miejscem do życia?				
	Koszalin		Szczecin	
	Uczniowie	Studenci	Uczniowie	Studenci
Tak	31%	30%	31%	42%
Nie	34%	31%	31%	21%
Trudno powiedzieć	34%	39%	38%	36%

Dane zaprezentowane w tabeli nr 19 wskazują, iż opinie badanych co do kwestii, czy Koszalin i Szczecin są dobrymi miejscami do życia są podzielone. Jedynie studenci szczecińskich uczelni wskazują, iż dla nich Szczecin stanowi takie właśnie dobre miejsce do życia. Na taki stan rzeczy wpłynąć mogła m. in. duża nieprecyzyjność sformułowania „miejsce dobre do życia”, które jest określeniem bardzo zasobnym znaczeniowo. Zróżnicowanie ocen dotyczących Koszalina i Szczecina wyrażane przez studentów, pozwala jednak przypuszczać, iż mimo wszystko większe możliwości rozwoju zawodowego i osobistego badani widzą w Szczecinie, Koszalin natomiast pozostaje ważnym, częściowym ośrodkiem rozwoju zawodowego.

WNIOSKI KOŃCOWE.

Przeprowadzona analiza porównawcza aspiracji i planów zawodowych uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz studentów uczelni wyższych Koszalina i Szczecina wykazała, iż w niektórych obszarach występuje zróżnicowanie pomiędzy obiema kategoriami badanych pochodzącymi z obu miast. Wyjaśnienie przyczyn tego zróżnicowania nie jest w pełni możliwe, ponieważ w toku procesu badawczego nie prowadzono analizy korelacji poszczególnych zjawisk ze sobą.

Na podstawie zanalizowanych wyników badań wysnuć można następujące wnioski:

1. Obie kategorie badanych zarówno z Koszalina jak i Szczecina są zainteresowane sytuacją na rynku pracy, przy czym większy poziom zainteresowania wykazują studenci.
2. Zarówno uczniowie jak i studenci z Koszalina jak i Szczecina oceniają, że sytuacja na rynku pracy w najbliższym okresie nie ulegnie zmianom .

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

3. Wiedza obu kategorii badanych na temat istniejących instytucji rynku pracy jest wycinkowa. Główną instytucją rynku pracy dla badanych jest PUP. Marginalna jest natomiast rola OHP, które są instytucją wyspecjalizowaną w obsłudze młodzieży na rynku pracy. Szczególnie marginalna rola OHP uwidacznia się w Szczecinie. Ponadto badani bardzo rzadko korzystali z usług instytucji rynku pracy. Przy czym w Szczecinie stopień korzystania z ich oferty był niższy niż w Koszalinie. Konieczne jest zatem zwiększenie dostępności informacji o działaniach poszczególnych instytucji, zwłaszcza wspomnianych OHP a także zwiększenie efektywności podejmowanych działań. Niezbędne jest również zintensyfikowanie działań ABK i SzOK.
4. Znaczna część badanych respondentów z obu miast posiada sprecyzowane plany zawodowe, które chce realizować głównie w sektorze publicznym lub prowadząc własną działalność gospodarczą (głównie studenci). Przy czym bardziej pro przedsiębiorczy są studenci z Koszalina, gdyż większa ich liczba zadeklarowała chęć prowadzenia takiej działalności w przyszłości w porównaniu ze studentami szczecińskimi. Jednocześnie badani są przekonani o tym, iż na lokalnym rynku pracy istnieją pracodawcy, u których istnieje możliwość znalezienia przez nich zatrudnienia.
5. Wśród najbardziej preferowanych przez badanych metod poszukiwania pracy dominują metody oparte na samodzielnym i bezpośrednim kontakcie z potencjalnymi pracodawcami. Taki stan rzeczy obserwowany jest zarówno w Koszalinie i Szczecinie. Ponadto badani twierdzą, iż najważniejszą cechą decydującą o znalezieniu pracy są posiadane kwalifikacje. Jednocześnie młodzież obu miast jest w większości przekonana, że nabyte przez nią w trakcie nauki kwalifikacje i wiedzę dobrze przygotowują ją do funkcjonowania na rynku pracy. Jednakże w dziedzinie zgodności wykonywanej pracy z wyuczonym zawodem występuje zróżnicowanie pomiędzy młodzieżą koszalińską i szczecińską. Młodzież koszalińska przywiązuje bowiem mniejszą wagę dla takiej zgodności niż młodzież szczecińska.
6. Obie kategorie badanych z obu miast posiadają już w swoim dorobku pewne doświadczenia związane z pracą zarobkową. Doświadczenia te polegały głównie na wykonywaniu pracy w kraju, znikoma ilość respondentów pracowała zagranicą.
7. Zarówno uczniowie jak i studenci z Koszalina jak i Szczecina wyrażają w większości wolę kontynuowania nauki po skończeniu szkoły / uczelni. W przypadku uczniów kontynuacja nauki przebiegałaby głównie na studiach magisterskich, w przypadku studentów – na studiach podyplomowych.

Wojewódzki Urząd Pracy
w Szczecinie

ZACHODNIOPOMORSKIE
OBSERWATORIUM
RYNKU PRACY

Projekt finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i ze środków budżetu państwa

ZPORR
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

8. Wśród obu badanych kategorii widoczna jest chęć do opuszczenia Koszalina / Szczecina po zakończeniu nauki. Przy czym w przypadku Koszalina deklarowana chęć opuszczenia miasta jest większą niż w przypadku Szczecina. Głównym kierunkiem wyjazdów z obu miast jest zagranica.